

BARKODI

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
MINISTRIA E ARSIMIT DHE E SHKENCËS
AGJENCIA KOMBËTARE E PROVIMEVE

PROVIMI I MATURËS SHTETËRORE 2011

SESIONI II

(I DETYRUAR)

VARIANTI **A**

E premte, 9 shtator 2011

Ora 10.00

Lënda: Letërsi dhe Gjuhë shqipe
Shkolla e mesme pedagogjike

Udhëzime për nxënësin

Testi është i ndarë në dy pjesë: gjuhë shqipe dhe letërsi.

Testi në total ka **25 pyetje**.

Në të dyja pjesët ka pyetje me **zgjedhje** dhe me **zhvillim**. Në pyetjet me zgjedhje rrethoni **vetëm** shkronjën përbri përgjigjes së saktë, ndërsa për pyetjet me zhvillim është dhënë hapësira e nevojshme për të shkruar përgjigjen.

Koha për zhvillimin e pyetjeve të testit është **2 orë e 30 minuta**.

Pikët për secilën kërkesë janë dhënë përbri saj.

Për përdorim nga komisioni i vlerësimit

Kërkesa	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11a
Pikët											
Kërkesa	11b	12	13	14	15	16	17	18	19a	19b	20
Pikët											
Kërkesa	21a	21b	22	23	24	25a	25b	25c	25d		
Pikët											

Totali i pikëve

KOMISIONI I VLERËSIMIT

1.....Anëtar

2.....Anëtar

PJESA I**GJUHË SHQIPE**

Ritmi i daulles sa vinte e bëhej më i shpeshtë dhe tani, përmes ngashërimit të violinave, dukej sikur dikush rrokulliste shpella. Gjenerali vazhdonte të rrinte në këmbë. Atij po i merreshin mendtë nga kjo furi e tërbuar, e rrezikshme dhe e ndritshme. Ai nuk e kuptoi sa vazhdoi. Vështroi disa sekonda si nëpër mjegull fytyrat e djersitura të muzikantëve dhe sytë e mbyllur në ekstazë të vallëzonjësve. Pastaj daullja heshti dhe tamam atëherë kur njerëzit po ktheheshin nëpër vende, u ndie një rënkim. Gjeneralin sikur e shpoi diçka. Dasma ishte plot zhurmë, por, për çudi, të gjithë e ndjenë atë rënkim. Askujt nuk ia merrte mendja se rënkimi i plakës Nicë mund të ishte aq i fortë.

- Oi, oi, - qau ajo me zë të hollë.

U bë përpitur një heshtje kaq e thellë, sa jo vetëm vajtimi, por edhe gulçimi i saj ndihej qartë.

Nga romani “Gjenerali i ushtrisë së vdekur” i shkrimtarit I. Kadare

Për pyetjet nga 1 deri në 6 rrethoni vetëm shkronjën që i përgjigjet alternativës së saktë.

1. Dalloni fjalën e urtë. **1 pikë**
 - A) Ç’i sheh syri, ia bën dora
 - B) E ruaj si sytë e ballit
 - C) Larg syve, larg zemrës
 - D) Vështroi sytë e mbyllur në ekstazë të vallëzonjësve

2. Në cilin nga çiftet e mëposhtme janë përdorur dy fjalë homonime? **1 pikë**
 - A) zë kosin me farë – nuk zë shpejt miqësi.
 - B) nuk e zë më për dore – ajo qau me zë të hollë.
 - C) zë dorezën e derës – zë një dhomë në hotel.
 - D) zë i mprehtë fëmije – nuk bëj zë.

3. Fjala “e tërbuar” është: **1 pikë**
 - A) fjalë e thjeshtë.
 - B) fjalë e prejardhur me prapashtesë.
 - C) fjalë e formuar me paranyjëzim.
 - D) fjalë e formuar me prapashtesë dhe paranyjëzim njëkohësisht.

4. Fjala e nënvizuar në fjalinë *Ritmi i daulles sa vinte e bëhej më i shpeshtë* është: **1 pikë**
 - A) rrethor mënyre.
 - B) përcaktor kallëzuesor.
 - C) përcaktor me përshtatje.
 - D) gjymtyrë emërore e kallëzuesit emëror.

5. Rrethoni ndërtimin në të cilin është përdorur një kallëzues i përbërë emëror. **1 pikë**

- A) Ai mund të ishte sjellë më mirë.
- B) Rënkimi i plakës nuk mund të ishte kaq i fortë.
- C) Ritmi i daulles sa vinte e bëhej më i shpeshtë.
- D) Gjenerali vazhdonte të rrinte në këmbë.

6. Cila fjalë është shkruar gabim? **1 pikë**

- A) gjithçka
- B) gjysmë
- C) prapëseprapë
- D) e ndritëshme

7. Përcaktoni klasën e fjalëve të nënvizuara në fjalitë: **4 pikë**

Ai nuk e kuptoi sa vazhdoi. Vështroi sytë e mbyllur në ekstazë të vallëzonjësve.

Pastaj pa shumë njerëz në valle.

- a) nuk: _____
- b) sa: _____
- c) të vallëzonjësve: _____
- d) shumë: _____

8. Gjeni llojin e përemrave të nënvizuar në këto fjali: **3 pikë**

Të gjithë e ndjenë atë rënkim.

Askujt nuk i besohej, por të gjithë u shqetësuan për të.

- a) atë: _____
- b) askujt: _____
- c) (për) të: _____

9. Për emrin e nënvizuar tregoni rasën, trajtën dhe funksionin sintaksor të tij. **3 pikë**

Dukej sikur dikush rrokulliste shpella.

- a) rasa: _____
- b) trajta: _____
- c) funksioni: _____

10. Gjeni funksionin sintaksor të gjymtyrëve të nënvizuara:

2 pikë

Njerëzit po ktheheshin nëpër vende. Gjeneralin sikur e shpoi diçka.

a) nëpër vende: _____

b) diçka: _____

11. Gjeni llojin e fjalive të nënrenditura në fjalinë e mëposhtme.

Bëni skemën e fjalisë së përbërë.

Ndërsa po i mbante sytë mbyllur, ajo dëgjoji një zë të vrazhdë, që po fliste plot ëmbëlsi.

a) lloji i fjalive të nënrenditura:

2 pikë

b) skema e fjalisë së përbërë:

1 pikë

PJESA II**Flober*****Zonja Bovari (fragment)***

Mërzitja iu përhap nga një shqetësim më i këndshëm, shtatzënia e gruas. Sa më shumë afrohej afati i lindjes, aq më tepër e donte ai atë. Midis tyre krijohej një lidhje tjetër organike, dhe një si ndjenjë e pandërprerë e një bashkimi më të ndërlikuar. Kur e shihte së largu tek ece gjithë plogështi, kur e kishte ballë për ballë dhe e sodiste më me nge, kur lëshohej e kapitur në kolltuk, ai fluturonte nga lumturia, ngrihej, e puthte, i ledhatonte fytyrën me duar, e thërriste mamakë, e ftonte të vallëzonte, dhe, nxirrte nga goja, gjysme me të qeshur, gjysmë me të qarë, gjithfarë shakash përkëdhelëse që i vinin në mend. Shkrihej i tëri nga ëndja me mendimin që do të bëhej baba. Tani nuk i mungonte më asgjë. E njihte jetën mbarë e prapë dhe ishte shtruar në të këmbëkryq, pa e prishur terezinë fare.

Në fillim Emës i erdhi çudi e madhe, pastaj e pushtoi dëshira të çlirohej nga ajo barrë që të merrte vesh se ç'donte të thoshte të ishe nënë. Mirëpo, në pamundësi për të bërë aq shpenzime sa donte ajo, të kishte një djep si varkë, me perde të mëndafshta ngjyrëtrëndafili dhe kapuç të qëndisur, e pushtuar nga një valë hidhërimi, hoqi dorë fare nga takëmet e kalamanit, dhe i ra shkurt, duke i porositur ato te një rrobaqepëse e fshatit, pa i zgjedhur dhe pa bërë fjalë rreth tyre. Nuk u argëtua pra, me këto parapërgatitje që shtojnë dhembshurinë e nënave dhe qysh në fillim, dashurinë për foshnjën sikur ia zbehu diçka.

Megjithatë, meqë Sharli, sa herë që ulej e ngrihej nga buka, i fliste për fëmijën, s'kaloi shumë dhe ajo filloi ta kishte mendjen vazhdimisht aty.

Ajo e donte djalë; të ish i fortë e zeshkan dhe emrin ta kishte Zhorzh; dhe mendimi që të lindte një mashkull ishte për të si një shpresë për hakmarrje për gjithçka që s'kishte mundur të arrinte vetë në të kaluarën. Djali, të paktën, është i lirë; ai mund të kënaqë pasionet e veta e të bredhë nëpër vende të ndryshme, të kapërcejë pengesat, të shijojë lumturinë më të paarrtshme. Ndërsa vajza s'ka nga t'ia mbajë gjithë jetën. E ngordhur dhe delikate njëkohësisht, ajo duhet të përballojë edhe dobësitë e trupit të vet dhe nënshtrimin ndaj ligjit. Vullneti, ashtu si velloja e kapelës së saj që mbahet me një copë lidhëze, i lëkundet nga të fryjë era, gjithmonë e tërheq ndonjë dëshirë, gjithmonë e mban në vend ndonjë normë.

Lindi një të djelë, rreth orës gjashtë, kur po dilte dielli.

- Vajzë! – tha Sharli.

Ajo ktheu kokën nga ana tjetër dhe i ra të fikët.

Për pyetjet nga 12 deri në 18 rrethoni **vetëm** shkronjën që i përgjigjet alternativës së saktë.

12. “Zonja Bovari” është njohur si një roman: **1 pikë**
- A) romantik.
B) filozofik.
C) psikologjik.
D) simbolist.
13. Objektivizmi i Floberit shfaqet: **1 pikë**
- A) në shtjellimin delikat që i bën figurës së Emës,
B) në trajtimin e njëanshëm që i bën figurës së Sharlit.
C) në trajtimin e paanshëm që u bën të dy figurave
D) në zberthimin e figurës së femrës në përgjithësi.
14. Çfarë nënkupton *bovarizmi*? **1 pikë**
- A) dashuri dhe tradhti
B) jetë dhe vdekje
C) dashuri dhe ëndërrim
D) ëndërrim dhe zhgënjim
15. Fjala “*këmbëkryq*” është: **1 pikë**
- A) e thjeshtë
B) e përbërë
C) e përngjitur
D) e prejardhur
16. Emës i bie të fikët në fund të këtij fragmenti, sepse: **1 pikë**
- A) është e lodhur nga lindja.
B) ndihet e sëmurë.
C) nuk i pëlqen fakti që lindi vajzë.
D) ka frikë nga përgjegjësitë që e presin.
17. Në cilën prej alternativave të mëposhtme është përdorur metafora? **1 pikë**
- A) Shkrihej i tëri nga ëndja me mendimin që do të bëhej baba.
B) Të ish i fortë e zeshkan dhe emrin ta kishte Zhorzh.
C) Në fillim Emës i erdhi çudi e madhe.
D) Tani nuk i mungonte më asgjë.
18. Cili është fati i Emës në fund të romanit? **1 pikë**
- A) I pushon zemra.
B) Helmohet me arsenik.
C) Ndahet nga Sharli përfundimisht.
D) Floberi e lë të papërcaktuar.

19.

a) Cila është ndjenja që përjeton Sharli kur mëson se do të bëhet baba? Ilustroni me një shembull raportin që ai ka me Emën në këtë moment. **2 pikë**

b) Si mendon Sharli në lidhje me jetën që ka? Pse? **2 pikë**

20. Cilat janë tri ndjesitë që provon Ema kur mëson se do të lindë një fëmijë? **3 pikë**

21. Ema dëshiron të lindë djalë. Cilat janë, sipas saj, të paktën dy arsye që ajo nuk do që të lindë vajzë?

a) _____ **1 pikë**

b) _____ **1 pikë**

22. Shpjegoni se si edhe në këtë moment idetë e saj romantike ndikojnë në jetën e saj. Mendimin ilustrojeni me shembuj ose detaje nga fragmenti. **2 pikë**

23. Si reagon Ema kur merr vesh se lindi vajzë? **1 pikë**

24. A mendoni se ajo është e lumtur në këtë moment? Pse? **2 pikë**

25. Ema e krijon vetë burgun e vet përmes mendimeve dhe veprimeve të saj. A jeni dakord me këtë përcaktim? Argumentoni mendimin tuaj në formën e një eseje. **8 pikë**

Shtjellimi i idesë	Organizimi dhe struktura	Stili dhe originaliteti	Saktësia gjuhësore (sintaksa dhe drejtshkrimi)	Totali
(25a)	(25b)	(25c)	(25d)	25
2 pikë	2 pikë	2 pikë	2 pikë	8 pikë